

bára mellőzi az ironia napjainkban oly divatos alakzatát, s még ha néhány vers erejéig el is megy a profán irányába, minden szövegében megmarad egyfajta szakralitás. Ő még az a fajta költő, aki nem pusztán öncélúan játszani akar a nyelvvel, mellőzve a jelentést, hanem valóban akként akarja használni, ami – médiumként, mégpedig olyan médiumként, melyen keresztül igaz állításokat lehet tenni a valóságról. A kötet versei feltehetőleg sikeres s nem kevésbé mély állításokat képesek tenni a minket övező világról. Pusztán rajtunk, olvasókon múlik, vajon elfogadjuk-e őket igaznak.

KÁNTÁS BALÁZS

(*Napkút Kiadó, Budapest, 2010,*
128 oldal, 1290 Ft)

111 vers a Sóvidékről

„Értelme legyen ittmaradni” – olvasható a korondi költő, Ambrus Lajos *Mindig* című versében. A szöveg utalásrendszerével – legyen az akár a személyes emlékezés vagy a keresztény örökség tere – a létezését próbálja megragadni: a különböző sorsokban, térben és időben való jelenlétet. De hol lehet a versrészletben foglalt „itt”? Hol van az a hely, amely jelentéssé teszi az egyes életet?

A keresett hely a szülőföld, melyre a fent kiragadott költemény egy helyütt explicite utal is. A szülőföld, az otthon az a térben, időben és az emberi emlékezetben felsejlő értelem, amely eredet és állandó vonatkoztatási mező. Az Ambrus-vers „szülőföldje” tehát a Sóvidék, a Székelyföld egyik kisrégiója, amely az egész kötet tartalmi origóját képezi, s azon belül is minden biznnyal Korond.

A Katona Éva által összeállított antológia huszonzét szerző költeményeit fűzi egybe, melyeknek alapélménye tehát a Sóvidék világa. A gyűjtemény szerzeményei eltérő témában, műfajban, formában íródtak, tekintetük célpontja mégis közös. Más-más nézőpontok képei vetülnek rá egy olyan vászonra, amely otthona, inspiráló közege a kötet változatos darabjainak.

A *111 vers a Sóvidékről* borítóján s a kötet lapjain Páll Lajos költő és képzőművész jól komponált rajzai láthatók. Az illusztrációk a szöveges elemekkel szorosan összefonódnak, mintegy kiegészítve vagy folytatva azokat. A válogatás gondos munka eredménye, s egyben főhajtás a Sóvidék mint szűkebb pátria, illetőleg maga az irodalom, a költészet előtt. Ezt a teljesítményt teszik tartalmilag és esztétikailag még teljesebbé Páll Lajos alkotásai.

Az antológia darabjai rendkívül heterogén, gazdag jelentésdimenziókat hoznak mozgásba, változatos eszközöket, megoldásokat felhasználva. A közös pontot nyújtó Sóvidéket sokféle szempontból közelítik meg a szövegek: kirajzolódik a régió világa, tájai, története, mondavilága, dalai, szokásai. Áprily Lajos *Álom a vár alatt* című költeményében Rapsonné várának története idéződik meg (számos más poémában is felbukkanó téma). A tájleírás folyamatosan mesei elemekkel bővül, végül egy tündérvilágba érkezik, az álmokéba, a fantázia dimenziójába. A látomásos szféra az ifjúkort idézi meg, az otthon, a gyermekkort átszövő vidéket, amellyel szemben a jelen bizonytalansága, kiábrándultsága, „vénsége” áll. A mesei szál máshol is felbukkan, például Király Farkas *Vass utca 142.* című versében – „bizony: ha itt terem egy-két sárkány, / sóvitézt küld sóparipa hátán” –, melyben egy csodás hely metaforája a Sóvidék.

Az említett tartalmi és formai változatosság jegyében feltétlenül említést érdemel a leltárszerűen megkomponált *Álmatlan éj* című Cs. Szabó László-mű, mely precí-

zen lajstromba veszi a székelyföldi vidék helységeit, falvait. Deák-Sárosi László a játékoság, némiképp a paródia, a posztmodern nyelvi játék jegyében alkotott versei újabb hangulattal, színnel bővítik az antológiát.

A dal- és meseszerű darabok mellett a melankolikusabb, lágyabb tónusú szövegek mélyebb gondolati réteget képeznek a kötet oldalain. „[...] és olyan az élet: szépen szőtt / gyapjuszőnyeg a lábunk előtt / kelim arab és székely mintázattal” – e pár sor Láng Eszter *Ha megkérdeznél* című köl-

teményében olvasható, mely a Sóvidék kultúrájából vett elemeket szöve szövegvilágába elvontabb és összetettebb gondolati szférába vezet el.

Az antológiába foglalt versek különféle oldalakról, műfaji, esztétikai, történeti szempontból merítkezve beszélnek egy olyan tájról, amely lakhely, emlék, sors, vágykép egyszerre, s amely minden egyes szöveg létezésének indukálója és célja is.

JÓVÁN KATALIN

(Szerkesztette Katona Éva,
Kriterion Könyvkiadó, Kolozsvár,
2010, 156 oldal, ármegetjelölés nélkül)

